

INFORMATOR
o egzaminie
eksternistycznym
z języka polskiego
z zakresu branżowej szkoły
I stopnia

od sesji jesiennej 2024 r.

Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa 2024

Zespół redakcyjny:

Zofia Lisiecka (CKE)
dr Mariusz Chołody (OKE Poznań)
Teresa Bulska (OKE Kraków)
dr Wioletta Kozak (CKE)

Recenzenci:

dr hab. Grzegorz Ptaszek, prof. AGH
dr Renata Bryzek (UP-H)
Jolanta Czarnotta-Mączyńska
dr Tomasz Karpowicz (UW) – recenzja językowa

Informator został opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00
sekretariat@cke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku
ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320 55 90
komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie
ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 784 16 00
oke@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie
os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683 21 01
oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży
al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel. 86 216 44 95
sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi
ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 664 80 60
sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854 01 60
sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie
ul. Józefa Bema 87, 01-233 Warszawa
tel. 22 457 03 35
info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu
ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785 18 94
sekretariat@oke.wroc.pl

Spis treści

1. Opis egzaminu eksternistycznego z języka polskiego	5
Wstęp	5
Zadania na egzaminie	5
Lektury obowiązkowe	6
Opis arkusza egzaminacyjnego	7
Zasady oceniania	8
2. Przykładowy arkusz egzaminacyjny z zasadami oceniania rozwiązań zadań	12

- 4 Informator o egzaminie eksternistycznym z języka polskiego z zakresu branżowej szkoły I stopnia od sesji jesiennej w 2024 r.*

1.

Opis egzaminu eksternistycznego z języka polskiego z zakresu branżowej szkoły I stopnia dla absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej

WSTĘP

Język polski jest jednym z dziewięciu przedmiotów obowiązkowych na egzaminie eksternistycznym z zakresu branżowej szkoły I stopnia dla absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej.

Sprawdza on, w jakim stopniu zdający spełnia wymagania określone w [podstawie programowej kształcenia ogólnego z zakresu branżowej szkoły I stopnia dla absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej](#)¹.

Informator prezentuje przykładowy arkusz egzaminacyjny wraz z zasadami oceniania rozwiązań zadań. Stanowi przy tym jedynie ogólną, kierunkową pomoc w planowaniu procesu samokształcenia. Zadania w *Informatorze* nie ilustrują bowiem wszystkich wymagań z zakresu języka polskiego określonych w podstawie programowej, nie wyczerpują również wszystkich typów zadań, które mogą pojawić się w arkuszu egzaminacyjnym. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej, zarówno ogólnych, jak i szczegółowych, może zapewnić właściwe przygotowanie zdającego do egzaminu eksternistycznego.

ZADANIA NA EGZAMINIE

W arkuszu egzaminacyjnym znajdują się zarówno zadania zamknięte, jak i otwarte.

Zadania zamknięte to takie, w których zdający wybiera odpowiedź spośród podanych. Mogą to być:

- zadania wyboru wielokrotnego
- zadania typu prawda-falsz
- zadania na dobieranie.

Zadania otwarte to takie, w których zdający samodzielnie formułuje krótką lub dłuższą odpowiedź. Wśród zadań otwartych w arkuszu znajdują się:

- zadania z luką, wymagające uzupełnienia zdania bądź krótkiego tekstu jednym lub kilkoma wyrazami
- zadania krótkiej odpowiedzi, wymagające przede wszystkim stworzenia krótkiego tekstu (od jednego do kilku zdań), w tym zadania sprawdzające umiejętność tworzenia różnych form użytkowych
- zadanie rozszerzonej odpowiedzi, wymagające napisania wypracowania.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2024, poz. 996).

W zadaniach egzaminacyjnych szczególnie nacisk zostanie położony na sprawdzanie umiejętności związanych z argumentowaniem, wnioskowaniem, formułowaniem opinii. Udzielenie poprawnej odpowiedzi będzie wymagało również kompetencji literackich (np. rozumienia sensu utworów), kulturowych (np. interpretacji plakatu), językowych (np. świadomego korzystania z różnych środków językowych), nabytych zarówno w branżowej szkole I stopnia, jak i w szkole podstawowej.

Wszystkie zadania egzaminacyjne będą sprawdzały poziom opanowania umiejętności opisanych w następujących wymaganiach ogólnych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia dla absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej:

- I. Kształcenie literackie i kulturowe
- II. Kształcenie językowe
- III. Tworzenie wypowiedzi
- IV. Samokształcenie.

LEKTURY OBOWIĄZKOWE

W arkuszu egzaminacyjnym znajdują się zadania sprawdzające znajomość treści i problematyki następujących lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej:

- *Biblia*, fragmenty: *Księgi Rodzaju*, *Księgi Hioba*;
- Jan Parandowski, *Mitologia*, cz. I *Grecja*;
- Homer, *Iliada* (fragmenty);
- Sofokles, *Antygona*;
- *Bogurodzica*;
- *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią* (fragmenty);
- *Pieśń o Rolandzie* (fragmenty);
- Jan Kochanowski, *Pieśń IX ks. I*, *Pieśń V ks. II*;
- Molière, *Skąpiec*;
- Ignacy Krasicki, *Hymn do miłości ojczyzny*;
- Adam Mickiewicz, *Oda do młodości*;
- Henryk Sienkiewicz, *Potop* (fragmenty);
- Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi* (fragmenty);
- Tadeusz Borowski, *Proszę państwa do gazu*;
- Hanna Krall, *Zdażyć przed Panem Bogiem*;
- Sławomir Mrożek, *Tango*;
- Marek Nowakowski, *Góra „Edek”* (z tomu *Prawo prerii*);
- Olga Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie* (z tomu *Gra na wielu bębenkach*).

W arkuszu egzaminacyjnym mogą pojawić się także zadania oparte na tekstach poetyckich i prozatorskich autorów niewskazanych w podstawie programowej. Te zadania nie będą sprawdzały znajomości treści utworów, tylko umiejętność odczytywania tego typu tekstów. Oprócz tekstów pisanych w arkuszu mogą się znaleźć inne teksty kultury, np. dzieła plastyczne, komiksy, fotografie itp.

OPIS ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO

Egzamin eksternistyczny z języka polskiego z zakresu branżowej szkoły I stopnia dla absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej trwa **150** minut².

Podczas egzaminu zdający otrzyma arkusz egzaminacyjny, który będzie się składał z dwóch części.

Pierwsza część – **analityczno-interpretacyjna** – będzie zawierała zadania zorganizowane wokół kilku tekstów zamieszczonych w arkuszu:

- a) utworów literackich (poezji, epiki albo dramatu)
- b) tekstu nieliterackiego (naukowego, popularnonaukowego albo publicystycznego).

Większość zadań w tej części arkusza będzie odnosić się bezpośrednio do powyższych tekstów. Wśród zadań w tej części arkusza mogą się pojawić również:

- zadania zawierające fragmenty innych tekstów literackich i nieliterackich, teksty ikoniczne (np. plakat, reprodukcja obrazu), przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp. ORAZ/LUB
- zadania samodzielne, nieodnoszące się do zamieszczonych tekstów wymienionych w pkt a) lub b).

W tej części arkusza mogą się też pojawić zadania związane z tworzeniem własnego tekstu użytkowego (np. CV, podania, wniosku, protokołu, opinii, zażalenia).

W drugiej części arkusza znajdzie się temat **wypracowania**. Zdający będzie miał za zadanie napisać tekst nie krótszy niż **200** wyrazów. Napisanie wypracowania będzie wymagało odwołania się do obowiązkowej lektury szkolnej oraz/lub do utworu bądź utworów samodzielnie wybranych przez zdającego.

Liczbę zadań oraz liczbę punktów możliwych do uzyskania za poszczególne rodzaje zadań w obu częściach arkusza przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj zadań	Liczba zadań	Łączna liczba punktów	Udział w wyniku sumarycznym
zamknięte	12–16	ok. 18	ok. 40%
otwarte	10–12 (w tym wypracowanie)	ok. 22	ok. 60%
RAZEM	22–28	40	100%

ZASADY OCENIANIA

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką są oceniane – w zależności od maksymalnej liczby punktów, jaką można uzyskać za rozwiązanie danego zadania – zgodnie z poniższymi zasadami:

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

² Czas trwania egzaminu może zostać wydłużony w przypadku zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnymi. Szczegóły są określone w *Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu eksternistycznego dla danej sesji egzaminacyjnej*.

ALBO

2 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna lub odpowiedź niepełna.

0 pkt – odpowiedź całkowicie niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadania otwarte krótkiej odpowiedzi

Za rozwiązanie zadania otwartego krótkiej odpowiedzi będzie można otrzymać od 0 do 4 punktów. W tych zadaniach nie będzie oceniana poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna, chyba że w poleceniu zostanie określone inaczej. Schemat oceniania będzie opracowywany dla każdego zadania odrębnie.

Zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi

Za napisanie wypracowania będzie można otrzymać maksymalnie **15 punktów**. Każda praca będzie oceniana według tych samych kryteriów. Oceniając pracę, egzaminatorzy będą przydzielali punkty w każdym z poniższych kryteriów.

I. Spełnienie formalnych warunków polecenia (maksymalnie 1 punkt)

Egzaminator sprawdzający wypracowanie zdającego w tym kryterium będzie oceniał, czy:

- nie występuje w nim błąd kardynalny;
- wypowiedź w co najmniej jednym fragmencie dotyczy problemu wskazanego w poleceniu;
- napisane wypracowanie jest w jakiegokolwiek części wypowiedzią argumentacyjną;
- w wypracowaniu zdający odwołał się do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym.

<ul style="list-style-type: none">• W wypracowaniu nie występuje błąd kardynalny. ORAZ• W wypracowaniu jest odwołanie do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym. ORAZ• Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu. ORAZ• Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną.	1 pkt
<ul style="list-style-type: none">• Wypracowanie nie spełnia któregokolwiek z warunków określonych w kategorii „1 pkt”. ALBO• Wypowiedź jest napisana w formie planu albo w punktach.	0 pkt

Uwaga: jeżeli w kryterium *Spełnienie formalnych warunków polecenia* przyznano 0 pkt, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

II. Kompetencje literackie i kulturowe (0–5 pkt)

Aby ocenić wypracowanie w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał, czy:

- zdający wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej (wskazanej w poleceniu bezpośrednio lub ogólnie), a także innych utworów (jeżeli polecenie tego wymagało)

w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze;

- przedstawił bogatą argumentację;
- nie popełnił błędów rzeczowych, w tym – błędów kardynalnych, zarówno w odniesieniu do przywołanych tekstów literackich oraz kontekstów, jak i do wykorzystanej terminologii historycznoliterackiej oraz/lub teoretycznoliterackiej.

5 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębiona argumentacja. • Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami, ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. • Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Podjęta próba argumentowania. • Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

III. Kompozycja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu oraz czy jest konsekwentna;
- wypracowanie jest spójne wewnątrzakapitowo i międzyakapitowo;
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

<ul style="list-style-type: none"> • Kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu i konsekwentna. ORAZ • Wypracowanie jest spójne w obrębie akapitu i między akapitami. ORAZ <p>Dopuszczalne są 2 usterki w zakresie: spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.</p>	1 pkt
Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.	0 pkt

IV. Styl (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest stosowny, tzn. czy zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy, jest funkcjonalne);
- zdający nie napisał wypowiedzi, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej.

1 pkt	Styl w całości lub w przeważającej części stosowny, tj. adekwatny do odmiany pisanej języka oraz do sytuacji komunikacyjnej (jednorodny albo funkcjonalnie niejednorodny).
0 pkt	Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.

V. Język (0–4 pkt)

Aby ocenić wypowiedź w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- zdający poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych;
- środki językowe, których użył zdający, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

Aby ocenić język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Sprawdzi m.in., w jakim stopniu zachowano poprawność składniową, frazeologiczną, fleksyjną i leksykalną wypowiedzi. W ocenie uwzględni liczbę wszystkich błędów językowych, które zdający popełnił w wypracowaniu.

Poprawność środków	nie więcej niż 2 błędy językowe	3–5 błędów językowych	6–8 błędów językowych	9–11 błędów językowych	12 lub więcej błędów językowych
Zakres środków					
szeroki zakres środków językowych, tzn. <ul style="list-style-type: none"> • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym – bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

VI. Ortografia (0–2 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator sprawdzi, w jakim stopniu zachowano poprawność ortograficzną wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

VII. Interpunkcja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę i rodzaj błędów interpunkcyjnych popełnionych w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

- Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli w wypowiedzi zdający w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator nie przyzna punktów.
- Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 punktów w każdym kryterium.
- Jeżeli wypowiedź zawiera liczbę słów mniejszą niż wskazana w arkuszu egzaminacyjnym, wypracowanie zostanie ocenione wyłącznie w kryteriach: *spełnienie formalnych warunków polecenia, kompetencje literackie i kulturowe oraz kompozycja*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
- Jeżeli praca będzie napisana drukowanymi literami, egzaminator przyzna 0 punktów w kryterium *ortografia*.
- Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym – internetowego, lub jest przepisana od innego zdającego, wówczas w przypadku takiego zdającego egzamin z języka polskiego zostanie unieważniony.
- Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

2.

Przykładowy arkusz egzaminacyjny z zasadami oceniania rozwiązań zadań

W Informatorze zamieszczono *Przykładowy arkusz egzaminacyjny* oraz *Zasady oceniania rozwiązań zadań*. Przy każdym zadaniu w arkuszu podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie (po numerze zadania). W *Zasadach oceniania rozwiązań zadań* dla każdego zadania podano:

- najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, które są sprawdzane w danym zadaniu
- zasady oceniania
- poprawne rozwiązanie każdego zadania zamkniętego oraz przykładowe rozwiązanie każdego zadania otwartego.

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

PESEL (wypełnia zdający) <table border="1" style="margin: auto;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>											 BPOP-100-24XX

EGZAMIN EKSTERNISTYCZNY Z JĘZYKA POLSKIEGO

BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA

DATA: [dzień miesiąc rok]

CZAS PRACY: **150 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **40**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron (zadania 1–21). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Na tej stronie i na karcie punktowania w wyznaczonych miejscach wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Pamiętaj, że w razie stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązania zadań egzaminacyjnych lub zakłócenia prawidłowego przebiegu egzaminu w sposób, który utrudnia pracę pozostałym osobom zdającym, przewodniczący zespołu nadzorującego egzamin przerywa i unieważnia egzamin eksternistyczny.

Życzymy powodzenia!

LEKTURY OBOWIĄZKOWE NA EGZAMINIE

- Biblia, fragmenty: *Księgi Rodzaju*, *Księgi Hioba*;
- Jan Parandowski, *Mitologia*, cz. I *Grecja*;
- Homer, *Iliada* (fragmenty);
- Sofokles, *Antygona*;
- *Bogurodzica*;
- *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią* (fragmenty);
- *Pieśń o Rolandzie* (fragmenty);
- Jan Kochanowski, *Pieśń IX ks. I*, *Pieśń V ks. II*;
- Molière, *Skąpiec*;
- Ignacy Krasicki, *Hymn do miłości ojczyzny*;
- Adam Mickiewicz, *Oda do młodości*;
- Henryk Sienkiewicz, *Potop* (fragmenty);
- Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi* (fragmenty);
- Tadeusz Borowski, *Proszę państwa do gazu*;
- Hanna Krall, *Zdążyć przed Panem Bogiem*;
- Sławomir Mrożek, *Tango*;
- Marek Nowakowski, *Górą „Edek”* (z tomu *Prawo prerii*);
- Olga Tokarczuk, *Profesor Andrews w Warszawie* (z tomu *Gra na wielu bębenkach*).

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na kolejnych stronach.

Tekst 1.

Władysław Stanisław Reymont

Chłopi

[...] [O]biad był syty a długi [...], bo mięso było, była i kapusta z grochem, był i rosół z ziemniakami, a na amen postawili niezgorszą miseczkę kaszy jęczmiennej, uprażonej ze słoniną.

Jedli wolno, poważnie i w milczeniu, dopiero kiej zasycili pierwszy głód, jeśli pogadywać i smakować w jadle...

Józia, że to ona dzisiaj była za gospodynią, to ino przysiadła czasami na kraju ławki, pojedła spieszenie, a pilnie baczyła, czy warza nie schodzi, by przynieść z izby garnki i dołożyć, by nie powiedzieli, że w misce dnieje.

A obiadowali na ganku, że to czas był cichy i ciepły.

[...]

A drogą często ktoś przechodził i pozdrawiał jeżdżących, że hurmem odpowiadali.

– Pono ptaszki nosiłeś dobrodziejowi? – zagadnął Boryna.

– Nosilem, nosilem! [...] – wtrącił Kuba.

[...]

– A gazety to co dnia stójka [księdzu] przynosi – dorzuciła Hanka.

– Bo w gazetach piszą, co się dzieje we świecie... – ozwał się Antek.

– I kowal z młynarzem trzymają gazetę.

– I... to i taka kowalowa gazeta! – rzekł urągliwie Boryna.

– Takutka sama kiej księża – powiedział ostro Antek.

– Czytałeś? Wiesz?

– Czytałem i wiem, a bo raz!

– I nie zmądrzałeś nic z tego, że się zadajesz z kowalem.

– La ojca to ino ten mądry, co chocia z półwłóczek¹ ma abo i ogonów krowich z mendel².

– Zawrzyj gębę, pókim dobry! A to ino okazji szuka, żeby się kłyżnić³! Chleb cię to rozpiera, widzę... mój chleb...

– Ością on mi już stoi we grdyce, ością...

– Szukaj se lepszego, na Hanczynich trzech morgach będziesz jadł bułki.

– Będę żarł ziemniaki, ale mi ich niktój nie wymówi.

– Nie wymawiam ci i ja...

– Ino kto drugi?... Haruj jak ten wół, jeszcze ci słowa dobrego nie dadzą...

– We świecie jest lekciej, nie trza robić, a dadzą wszystko...

– Pewnie, że jest lepiej.

– To se idź i posmakuj.

– Z gołymi rękami nie pójde.

– Kijek ci dam, cobyś się miał czym od piesków oganiać.

– Ociec! – wrzasnął Antek, zrywając się z ławki, ale padł zaraz, bo Hanka ujęła go wpół, a stary popatrzył groźnie, przeżegnał się, jako że już było po obiedzie, i odchodząc do izby rzekł twardo:

– Na wycug⁴ do ciebie nie pójde, nie!

Władysław Stanisław Reymont, *Dzieła wybrane*, t. 1, Kraków 1957.

¹ Półwłóczek – pół włóki (włóka – dawna jednostka powierzchni gruntu ornego; też: grunt o takiej powierzchni).

² Mendel – piętnaście sztuk czegoś, tu: piętnaście krów.

³ Kłyżnić się – kłócić się.

⁴ Wycug – dożywotnie utrzymanie, jakie powinny zapewnić dzieci rodzicom, po przepisaniu przez nich majątku na dzieci.

Zadanie 1. (0–1)

Które przysłowie dobrze oddaje zachowanie Józki wobec gości przedstawione w tekście 1.? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. *Zastaw się, a postaw się.*
- B. *Gość w dom, Bóg w dom.*
- C. *Przy gościu i gospodarz się pożywi.*
- D. *Kto chce przyjąć gości, niech przez tydzień gości.*

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Antka i Maciej Borynów różni

- A. stosunek do ziemi.
- B. pozycja w rodzinie.
- C. pochodzenie społeczne.
- D. główne źródło utrzymania.

Zadanie 3. (0–1)

Wykaż różnicę w postrzeganiu świata przez Macieja i Antka Borynów. Sformułuj wnioski na podstawie tekstu 1.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1)

Podaj jedną z przyczyn konfliktu między Maciejem a Antkiem Borynami. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do poznanych przez Ciebie fragmentów powieści *Chłopi* Władysława Stanisława Reymonta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0–1)

Bohaterowie przedstawieni w tekście 1. komunikują się werbalnie i niewerbalnie.

Uzupełnij tabelę. W odpowiednie miejsca wpisz wyjaśnienie znaczenia komunikatu niewerbalnego.

Komunikat niewerbalny (cytat z tekstu)	Wyjaśnienie znaczenia komunikatu niewerbalnego
<i>Józia [...] ino przysiadła czasami na kraju ławki, pojadła spiesznie, a pilnie baczyła, czy warza nie schodzi [...].</i>	
<i>Hanka ujęła [Antka] wpół, a stary popatrzył groźnie [...].</i>	

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Synonimem podkreślonego wyrazu w zdaniu *I... to i taka kowalowa gazeta!* – rzekł uragliwie Boryna nie jest określenie

- A. drwiąco.
- B. obraźliwie.
- C. szyderczo.
- D. niecierpliwie.

Zadanie 7. (0–1)

W tekście 1. pojawiają się znaki interpunkcyjne podkreślające emocjonalny stosunek bohaterów do tematu ich rozmowy. Zaznacz ten ze znaków, który służy wyrażaniu emocji.

- A. kropka
- B. średnik
- C. przecinek
- D. wykrzyknik

Zadanie 8. (0–1)

Uzupełnij poniższe zdania. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Autor tekstu 1. posłużył się **A/B**. W zacytowanym fragmencie najczęściej stosuje ją w **C/D**.

A. archaizacją	C. dialogach
B. dialektyzacją	D. narracji

Zadanie 9. (0–1)

Uzupełnij poniższe zdania. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

W tekście 1. mamy do czynienia z narracją **A/B**, ponieważ narrator jest **C/D** wydarzeń.

A. pierwszoosobową	C. uczestnikiem
B. trzecioosobową	D. obserwatorem

Zadanie 10. (0–1)

Uzupełnij poniższe zdania. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Użyty w wypowiedzeniu *Będę żałł ziemniaki, ale mi ich niktój nie wymówi* spójnik *ale* wprowadził zdanie składowe współrzędne **A/B**, w celu **C/D**.

A. rozłączne	C. wyrażenia oceny negatywnej.
B. przeciwstawne	D. podważenia pewności stwierdzenia

Rysunek 1.

tustolica.pl

Zadanie 11. (0–1)

Uzupełnij poniższe zdania. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Rysunek 1. to przykład satyry **A/B**, która przede wszystkim ma **C/D**.

A. politycznej	C. przekazać odbiorcy informację
B. społecznej	D. skłonić odbiorcę do refleksji

Zadanie 12. (0–1)

Przeczytaj poniższą definicję wyrazu *paradoks*.

PARADOKS

1. «twierdzenie zaskakująco sprzeczne z przyjętym powszechnie mniemaniem, często ujęte w formę aforyzmu; też: sytuacja pozornie niemożliwa, w której współistnieją dwa całkowicie różne lub wykluczające się fakty»

2. «rozumowanie pozornie oczywiste, ale wskutek zawartego w nim błędu prowadzące do wniosków jawnie sprzecznych ze sobą lub z uprzednio przyjętymi założeniami»

- paradoksalny • paradoksalnie • paradoksalność

sjp.pwn.pl

Wyjaśnij, na czym polega paradoksalność sytuacji przedstawionej na rysunku 1.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–1)

Na podstawie tekstu 1. oraz rysunku 1. rozstrzygnij, czy w domu Boryny przestrzegano zasad dobrego wychowania. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie –

Argument –

.....

.....

.....

Tekst 2.

Barbara Pachter, Susan Magee

Podstawowe zasady prowadzenia korespondencji biznesowej

„Po rundzie trudnych rozmów kwalifikacyjnych byliśmy przekonani, że udało się nam wyłonić nowego dyrektora – do czasu, gdy nie dostaliśmy od niego pisemnego podziękowania za rozmowę kwalifikacyjną. Znalazły się w nim trzy literówki i kilka niezgrabnie sformułowanych zdań. Zatrudniliśmy innego kandydata”.

Żyjemy i pracujemy w erze zaawansowanych rozwiązań technologicznych – poczta głosowa, komputery kieszonkowe i poczta elektroniczna – wszystko to zupełnie zmieniło nasz sposób komunikowania się. Jest jednak coś, co pozostało niezmiennie – waga naszych słów i potrzeba precyzyjnego formułowania myśli. Słowo to potężna broń, a słowo pisane ma moc trwałego oddziaływania.

Niezależnie od tego, czy chodzi o list wysłany tradycyjną pocztą, czy o wiadomość mailową, sposób, w jaki formułujesz swoje myśli na piśmie, świadczy nie tylko o twojej umiejętności redagowania pism i zdolności komunikowania się, ale też o tym, czy jesteś profesjonalistą. Zapis twojej korespondencji ze współpracownikami, przełożonymi, dostawcami lub klientami dużo mówi nie tylko o tobie, ale też, jako że reprezentujesz swoją organizację, o firmie, w której pracujesz. Świadczy o twojej umiejętności posługiwania się słowem pisany oraz o tym, czy dbasz o wysoką jakość swojej pracy. Pokazuje w końcu, czy zwracasz uwagę na szczegóły – czy też nie.

Niedbale napisany list do potencjalnego klienta może mieć katastrofalny wpływ na wasze relacje biznesowe i, w efekcie, na przebieg kariery zawodowej. Pewien bank rozesłał do klientów pismo, w którym przekonywano, że korzystanie ze stosowanego przez bank systemu bankowości internetowej jest proste i bezpieczne. Jednak w treści tego pisma znalazło się wiele literówek. Taki list nie przekonał klientów! Prezes banku otrzymał wiele skarg. Był zawstydzony i wściekły. Menedżer odpowiedzialny za bankowość internetową dostał ostrą reprimendę.

Sam możesz być gotów przymknąć oko na pewne błędy. Możliwe, że w twoich oczach nie dyskwalifikują one ich autora jako profesjonalisty. Ale uwierz mi, że niektórzy są mniej pobłażliwi.

Niezwykle ważne jest, by redagowane przez siebie pisma i dokumenty konsekwentnie mówiły czytelnikom, że jesteś osobą komunikatywną.

Nie musisz być zawodowym pisarzem, by móc redagować profesjonalne listy biznesowe, notatki służbowe lub raporty. Choć redagowanie pism nie każdemu przychodzi z łatwością, to jak każdą inną umiejętność można ją wypracować.

Na podstawie: Barbara Pachter, Susan Magee, *Biznesowy savoir-vivre*, Gliwice 2008.

Zadanie 14. (0–2)

Które z korzyści podanych przez autorki tekstu 2. wiążą się z przestrzeganiem podstawowych zasad prowadzenia korespondencji biznesowej? Wybierz dwie właściwe odpowiedzi spośród podanych.

- A. Będziesz postrzegany jako profesjonalista.
- B. Będziesz mógł przymknąć oko na pewne błędy.
- C. Będziesz bardziej komunikatywny.
- D. Będziesz zawodowym pisarzem.
- E. Będziesz szybciej tworzył teksty pisane.

Zadanie 18. (0–1)

Jaką funkcję w tekście 2. pełnią bezpośrednie zwroty do adresata, takie jak: *tobie, twojej, ciebie, wasze, możesz, nie musisz*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Zmniejszają dystans między nadawcą a odbiorcą komunikatu.
- B. Potwierdzają, że nadawca zna odbiorcę komunikatu.
- C. Podkreślają różnice między nadawcą a odbiorcą komunikatu.
- D. Wyrażają brak szacunku nadawcy do odbiorcy komunikatu.

Zadanie 19. (0–1)

W którym z podanych wyrazów pierwszy człon *auto-* wskazuje na czynność skierowaną ku wykonawcy? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. automatyka
- B. autoportret
- C. autopilot
- D. autoserwis

Zadanie 20. (0–3)

Zapoznaj się z poniższym materiałem.

Wykres 1. Stosunek młodzieży do korzystania z telefonów komórkowych w różnych miejscach i sytuacjach

N = 19122 uczniów starszych klas szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym i przenośnym.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 3) rozpoznaje problematykę poznanych tekstów oraz jej związek ze zjawiskami społecznymi i historycznymi; 7) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne [...]. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B

Zadanie 2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym i przenośnym.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 3. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio, porządkuje je [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

D

Zadanie 3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio [...].

<p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych sądów [...].</p> <p>3. Rozwijanie umiejętności stosowania podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Elementy retoryki. Zdający:</p> <p>1) formułuje tezy [...] w wypowiedzi [...]</p> <p>pisemnej.</p> <p>2. [...] pisanie. Zdający:</p> <p>3) zgodnie z normami formułuje [...] oceny, redaguje [...] uzasadnienia [...].</p>
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- *Antek Boryna interesuje się światem zewnętrznym – m.in. ciekawi go, co piszą w gazetach. Maciej nie sięga po prasę, w rozmowie szyderczo deprecjonuje jej wartość.*
- *Ojciec, zdaniem syna, mądrość i wartość człowieka mierzy jego zamożnością. Antek neguje takie postrzeganie świata.*

Zadanie 4. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym [...].</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych sądów [...].</p> <p>3. Rozwijanie umiejętności stosowania podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:</p> <p>5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio [...].</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Elementy retoryki. Zdający:</p> <p>1) formułuje tezy [...] w wypowiedzi [...]</p> <p>pisemnej.</p> <p>2. [...] pisanie. Zdający:</p> <p>3) zgodnie z normami formułuje [...] oceny, redaguje [...] uzasadnienia [...].</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca przyczynę konfliktu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- *Zarzewiem konfliktu między ojcem i synem jest ziemia – Antek pragnie, by ojciec przepisał na niego część majątku, którym ten zajmuje się na co dzień, a Maciej dysponuje ziemią inaczej. Konflikt potęguje fakt, że Maciej jest właścicielem ziemi, na której Antek i Hanka pracują – de facto – jak wyrobnicy.*
- *Powodem niesnasek pomiędzy Antkiem i Maciejem Borynami jest Jagna, nieobojętna obu mężczyznom.*

Zadanie 5. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym [...]. III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych sądów [...]. 3. Rozwijanie umiejętności stosowania podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone [...] pośrednio [...]. III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki. Zdający: 1) formułuje tezy [...] w wypowiedzi [...] pisemnej. 2. [...] pisanie. Zdający: 3) zgodnie z normami formułuje [...] oceny, redaguje [...] uzasadnienia [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwa wyjaśnienia.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Józia [...] ino przysiadła czasami na kraju ławki, pojadła spiesznie, a pilnie baczyła, czy warza nie schodzi [...] – *zachowanie Józi świadczy o byciu w gotowości, o dbaniu, aby goście byli należycie obsłużeni, mieli co jeść. Dowodzi to także, iż dziewczynka weszła w rolę gospodyni domu i krząta się przy obiedzie jak dorosła kobieta.*
- Hanka ujęła [Antka] wpół, a stary popatrzył groźnie [...] – *ujęcie męża w pasie i przytrzymanie go czyni z Hanki arbitra w sporze, ma dać Antkowi poczucie jedności w słownych potyczkach z ojcem, ale też jest sygnałem, by opanował zapalczywość i gniew, by się uspokoił. Z kolei groźne spojrzenie Macieja to sygnał „ja tu rządzę!, to moje terytorium!”, to informacja, by domownicy mieli się na baczności, by pamiętali, że to on podejmuje decyzje, karze i nagradza.*

Zadanie 6. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy na temat wybranych zagadnień z zakresu kształcenia językowego.	II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 2) rozpoznaje rodzaje stylizacji ([...] dialektyzacja [...]) oraz określa ich funkcje w tekście; 3) odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

D

Zadanie 7. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym i przenośnym. II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy na temat wybranych zagadnień z zakresu kształcenia językowego.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone [...] pośrednio [...]. II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 3) odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

D

Zadanie 8. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym [...]. II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy na temat wybranych zagadnień z zakresu kształcenia językowego.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost [...]. III. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 2) rozpoznaje rodzaje stylizacji ([...] dialektyzacja [...]) oraz określa ich funkcje w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

BC

Zadanie 9. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 4) rozpoznaje w utworze [...] narrację [...]; 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:

	5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost [...].
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

BD

Zadanie 10. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy na temat wybranych zagadnień z zakresu kształcenia językowego.	II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 4) określa funkcje [...] różnego typu zdań złożonych w tekstach.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

BC

Zadanie 11. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie [...] kulturowe. 4. Kształcenie świadomego odbioru [...] tekstów kultury na poziomie dosłownym i przeniśnym.	I. Kształcenie [...] kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, rozumie ich odmienny język; 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio [...], określa ich funkcję w przekazie.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

BD

Zadanie 12. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym i przenośnym.</p> <p>IV. Samokształcenie.</p> <p>1. Doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji [...]</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:</p> <p>2) odczytuje pozaliterackie teksty kultury [...];</p> <p>5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio [...], określa ich funkcję w przekazie.</p> <p>IV. Samokształcenie. Zdający:</p> <p>3) posługuje się słownikami różnego typu.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Paradoksalność sytuacji przedstawionej na rysunku polega na tym, że młody człowiek – mimo że czyta o zasadach dobrego wychowania – nie stosuje ich w praktyce, siedząc w autobusie, kiedy tuż obok stoi staruszek.

Zadanie 13. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym i przenośnym.</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych sądów [...].</p> <p>2. Wykorzystanie kompetencji językowych w wypowiedziach [...] pisemnych.</p> <p>3. Rozwijanie umiejętności stosowania podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Czytanie utworów literackich. Zdający:</p> <p>3) rozpoznaje problematykę poznanych tekstów oraz jej związek ze zjawiskami społecznymi i historycznymi;</p> <p>7) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne [...].</p> <p>2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:</p> <p>1) wyszukuje i przetwarza informacje z tekstów [...];</p> <p>5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio [...], określa ich funkcję w przekazie.</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Elementy retoryki. Zdający:</p> <p>1) formułuje [...] argumenty w wypowiedzi [...] pisemnej.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca rozstrzygnięcie i argument.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Rozstrzygnięcie: *nie*

Przykładowe argumenty:

- *Antek kłóci się z ojcem, nie okazuje mu należytego szacunku, ale ojciec też nie pozostaje mu dłużny – łatwo się irytuje, podnosi głos, traktuje Antka i jego żonę z góry.*
- *Zgromadzeni przy stole nie przestrzegają zasad savoir vivre'u – prowadzą głośne rozmowy, kłócą się, przekrzykują. Tylko Józia stara się być przykładną gospodynią.*

Zadanie 14. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym i przenośnym [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) wyszukuje i przetwarza informacje z tekstów, np. publicystycznych [...]; 4) rozpoznaje specyfikę tekstów [...] publicystycznych [...]. IV. Samokształcenie. Zdający: 1) dokonuje krytycznej selekcji informacji.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwie poprawne odpowiedzi.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca jedną poprawną odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

AC

Zadanie 15. (0–3)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym i przenośnym [...]. III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Wykorzystanie kompetencji językowych w wypowiedziach [...] pisemnych.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 3) rozpoznaje problematykę poznanych tekstów [...]. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) wyszukuje i przetwarza informacje z tekstów, np. publicystycznych [...]; 4) rozpoznaje specyfikę tekstów [...] publicystycznych [...]. III. Tworzenie wypowiedzi. 2. [...] pisanie. Zdający: 1) buduje wypowiedzi w sposób świadomy, ze znajomością ich funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata [...] 3) zgodnie z normami [...] redaguje informacje [...]. IV. Samokształcenie. Zdający: 1) dokonuje krytycznej selekcji informacji.

Zasady oceniania

3 pkt – odpowiedź w pełni poprawna – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia; streszczenie logicznie spójne; właściwa liczba słów.

2 pkt – odpowiedź częściowo poprawna – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE wystąpiły zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE wystąpiły zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Zdający otrzymuje 0 punktów, jeśli jego wypowiedź w całości składa się z fragmentów przepisanych z tekstu 2.

Przykładowa odpowiedź

Tematem tekstu Barbary Pachter i Susan Magee jest przestrzeganie zasad prowadzenia korespondencji biznesowej we współczesnym świecie. Autorki poruszają zagadnienie związane z trudnościami i korzyściami płynącymi z prawidłowego lub nieprawidłowego pisania listów. Uważają, że każdy człowiek może i powinien nauczyć się profesjonalnie redagować wszelkie pisma oficjalne.

Zadanie 16. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 4. Kształcenie świadomego odbioru utworów literackich [...] na poziomie dosłownym i przenośnym [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) wyszukuje i przetwarza informacje z tekstów, np. publicystycznych [...]; 4) rozpoznaje specyfikę tekstów [...] publicystycznych [...]; 6) odróżnia informacje od opinii. IV. Samokształcenie. Zdający: 1) dokonuje krytycznej selekcji informacji.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

D

Zadanie 17. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy na temat wybranych zagadnień z zakresu kształcenia językowego.	II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 2) rozpoznaje rodzaje stylizacji ([...] stylizacja środowiskowa) oraz określa ich funkcje w tekście. IV. Samokształcenie. Zdający: 3) posługuje się słownikami różnego typu.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- *Kierownik odpowiedzialny za bankowość internetową otrzymał surowe upomnienie.*
- *Osoba zarządzająca bankowością internetową została ostro upomniana.*
- *Osobie zarządzającej bankowością internetową mocno wytknięto uchybienie.*

Zadanie 18. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 2. Doskonalenie umiejętności komunikowania się [...] oraz stosownego wykorzystania języka w różnych sytuacjach komunikacyjnych.	II. Kształcenie językowe. 3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 2) zna pojęcie aktu komunikacji językowej oraz jego składowe (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, kontakt).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

A

Zadanie 19. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 2. Doskonalenie umiejętności komunikowania się [...] oraz stosownego wykorzystania języka w różnych sytuacjach komunikacyjnych.	II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 3) rozumie rolę budowy słowotwórczej wyrazów i określa znaczenie różnych konstrukcji słowotwórczych w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

B

Zadanie 20. (0–3)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie [...] kulturowe. 5. Kształcenie umiejętności rozumienia roli mediów oraz ich wpływu na zachowania i postawy ludzi, a także właściwego korzystania z nich. III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych sądów i udziału w dyskusji. 2. Wykorzystanie kompetencji językowych w wypowiedziach [...] pisemnych. 3. Rozwijanie umiejętności stosowania podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...]. IV. Samokształcenie. 1. Doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji [...]	III. Tworzenie wypowiedzi. 2. [...] pisanie. Zdający: 1) buduje wypowiedzi w sposób świadomy, ze znajomością ich funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki; 3) zgodnie z normami [...] redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji. IV. Samokształcenie. Zdający: 1) dokonuje krytycznej selekcji informacji; 2) wykorzystuje multimedialne źródła informacji; rozwija umiejętność oceny przekazywanych przez nie informacji; 4) gromadzi i przetwarza informacje.

Zasady oceniania

3 pkt – odpowiedź w pełni poprawna – z notatki w formie posta internetowego wynika, co było przedmiotem badań oraz jakie są ich wyniki; adekwatny poziom uogólnienia; tekst logicznie spójny.

2 pkt – odpowiedź częściowo poprawna – z posta wynika, co było przedmiotem badań oraz jakie są ich wyniki, ALE wystąpiły zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności tekstu.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna – z posta wynika, co było przedmiotem badań oraz jakie są ich wyniki, ALE wystąpiły zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności tekstu.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Jak wynika z badań dotyczących nałogowego korzystania z telefonów komórkowych wśród uczniów, 63,4% badanych deklaruje, że bezwzględnie nie korzysta z telefonów komórkowych podczas wspólnego posiłku czy obiadu z rodziną. Co ciekawe, możliwość skorzystania z telefonu w dyskretny sposób dopuszcza 29% uczniów. Nieco inaczej sytuacja wygląda podczas wizyty w kawiarni i restauracji. Odsetek uczniów bezwzględnie niekorzystających z telefonów komórkowych w tych miejscach wynosi tylko 21,8%, natomiast aż 33,7% uczniów korzysta z nich bez większych przeszkód. Co ciekawe, prawie 80% badanych potrafi powstrzymać się od korzystania z telefonu podczas ważnych wydarzeń rodzinnych.

Zadanie 21. (0–15)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych sądów i udziału w dyskusji.</p> <p>2. Wykorzystanie kompetencji językowych w wypowiedziach [...] pisemnych.</p> <p>3. Rozwijanie umiejętności stosowania podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].</p>	<p>II. Kształcenie językowe.</p> <p>4. Ortografia i interpunkcja. Zdający wykorzystuje wiedzę o zasadach pisowni oraz interpunkcji w tworzonych przez siebie tekstach.</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Elementy retoryki. Zdający:</p> <p>1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi [...] pisemnej.</p> <p>2. [...] pisanie. Zdający:</p> <p>1) buduje wypowiedzi w sposób świadomy, ze znajomością ich funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;</p> <p>3) zgodnie z normami formułuje [...] oceny, redaguje [...] uzasadnienia [...];</p> <p>5) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach: [...] rozprawka [...];</p> <p>1) dla klas IV–VI SP: tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: [...] list, [...], tekst o charakterze argumentacyjnym;</p> <p>1) dla klas VII i VIII SP: tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: [...], rozprawka, [...], przemówienie, [...].</p> <p>7) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny oraz zasady spójności tekstu;</p> <p>8) stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu.</p>

Zasady oceniania wypracowania***I. Spełnienie formalnych warunków polecenia (maksymalnie 1 punkt)***

Egzaminator sprawdzający wypracowanie zdającego w tym kryterium będzie oceniał, czy:

- nie występuje w nim błąd kardynalny;
- wypowiedź w co najmniej jednym fragmencie dotyczy problemu wskazanego w poleceniu;
- napisane wypracowanie jest w jakiegokolwiek części wypowiedzią argumentacyjną;
- w wypracowaniu zdający odwołał się do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym.

<ul style="list-style-type: none"> • W wypracowaniu nie występuje błąd kardynalny. ORAZ • W wypracowaniu jest odwołanie do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną. 	1 pkt
<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie nie spełnia któregokolwiek z warunków określonych w kategorii „1 pkt”. ALBO • Wypowiedź jest napisana w formie planu albo w punktach. 	0 pkt

Uwaga: jeżeli w kryterium *Spełnienie formalnych warunków polecenia* przyznano 0 pkt, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

II. Kompetencje literackie i kulturowe (0–5 pkt)

Aby ocenić wypracowanie w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał, czy:

- zdający wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej (wskazanej w poleceniu bezpośrednio lub ogólnie), a także innych utworów (jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze;
- przedstawił bogatą argumentację;
- nie popełnił błędów rzeczowych, w tym – błędów kardynalnych, zarówno w odniesieniu do przywołanych tekstów literackich oraz kontekstów, jak i do wykorzystanej terminologii historycznoliterackiej oraz/lub teoretycznoliterackiej.

5 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębiona argumentacja. • Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami, ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. • Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Podjęta próba argumentowania. • Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

III. Kompozycja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu oraz czy jest konsekwentna;
- wypracowanie jest spójne wewnątrzakapitowo i międzyakapitowo;
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

<ul style="list-style-type: none"> • Kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu i konsekwentna. ORAZ • Wypracowanie jest spójne w obrębie akapitu i między akapitami. ORAZ <p>Dopuszczalne są 2 usterki w zakresie: spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.</p>	1 pkt
Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.	0 pkt

IV. Styl (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest stosowny, tzn. czy zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy, jest funkcjonalne);
- zdający nie napisał wypowiedzi, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej.

1 pkt	Styl w całości lub w przeważającej części stosowny, tj. adekwatny do odmiany pisanej języka oraz do sytuacji komunikacyjnej (jednorodny albo funkcjonalnie niejednorodny).
0 pkt	Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.

V. Język (0–4 pkt)

Aby ocenić wypowiedź w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- zdający poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszycy środków językowych;
- środki językowe, których użył zdający, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

Aby ocenić język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Sprawdzi m.in., w jakim stopniu zachowano poprawność składniową, frazeologiczną, fleksyjną i leksykalną wypowiedzi. W ocenie uwzględni liczbę wszystkich błędów językowych, które zdający popełnił w wypracowaniu.

Poprawność środków	nie więcej niż 2 błędy językowe	3–5 błędów językowych	6–8 błędów językowych	9–11 błędów językowych	12 lub więcej błędów językowych
Zakres środków					
szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym – bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

VI. Ortografia (0–2 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator sprawdzi, w jakim stopniu zachowano poprawność ortograficzną wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

VII. Interpunkcja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę i rodzaj błędów interpunkcyjnych popełnionych w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

- Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli w wypowiedzi zdający w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator nie przyzna punktów.
- Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 punktów w każdym kryterium.
- Jeżeli wypowiedź zawiera liczbę słów mniejszą niż wskazana w arkuszu egzaminacyjnym, wypracowanie zostanie ocenione wyłącznie w kryteriach: *spełnienie formalnych warunków polecenia, kompetencje literackie i kulturowe oraz kompozycja*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
- Jeżeli praca będzie napisana drukowanymi literami, egzaminator przyzna 0 punktów w kryterium *ortografia*.
- Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym – internetowego, lub jest przepisana od innego zdającego, wówczas w przypadku takiego zdającego egzamin z języka polskiego zostanie unieważniony.
- Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Przykładowa realizacja tematu**Przedstaw i uzasadnij swoje stanowisko na temat zasad dobrego zachowania się przy stole we współczesnym świecie.**

Moim zdaniem, zasady dobrego zachowania się – zarówno podczas spożywania posiłków, jak i w relacjach międzyludzkich – są bardzo ważne. Powinniśmy przestrzegać dawnych zasad i reguł nie tylko z powodu podtrzymywania dobrych, utrwalonych w kulturze tradycji, ale przede wszystkim z konieczności bycia uwrażliwionym na drugiego człowieka. O korzyściach płynących z podtrzymywania zasad dobrego zachowania się przy stole świadczą wybrane teksty kultury, takie jak *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza, *Chłopi* Władysława Stanisława Reymonta czy przywołana w arkuszu współczesna fotografia, przedstawiająca młodych ludzi siedzących przy stole z telefonami komórkowymi w rękach.

Chyba każdemu z nas znana jest słynna przemowa Sędziego z I księgi *Pana Tadeusza*. Bohater Mickiewiczowskiej epepei wie, że zasady dobrego wychowania dotyczą każdego człowieka, niezależnie od pozycji społecznej, wieku, urodzenia czy płci. Nauka o grzeczności, wygłoszona przez bohatera, dotyczy wszelkich zasad właściwego zachowania się, a zatem także prawidłowego zachowania się przy stole. Sędzia uczył innych grzeczności, podkreślał, że powinniśmy być uprzejmi, dobrze wychowani, pomocni. Słowa Sędziego wskazują, że normy i obyczaje świadczą o nas, gdyż dzięki nim wyrażamy szacunek wobec drugiego człowieka – a tym samym i my jesteśmy szanowani.

O zasadach właściwego zachowania się i płynących z nich korzyściach pamięta także Józia, bohaterka *Chłopów* Reymonta. Ta młoda dziewczyna, pełniąc obowiązki gospodyni, poświęca się wykonywanej pracy całkowicie. Z zaangażowaniem wykonuje obowiązki

domowe, czerpiąc z nich radość. Dla Józi ważna jest tradycja, którą znakomicie wyraża staropolskie przysłowie: „Gość w dom, Bóg w dom”. Dlatego bohaterka, prosta, niewykształcona chłopka, jest świetnym przykładem osoby, która rozumie, że zasady i normy społeczne nie tylko pozytywnie wpływają na samopoczucie każdego z domowników, ale także podtrzymują dobre relacje między ludźmi, mimo zdarzających się sporów czy nieporozumień.

Niestety, często się zdarza, że ludzie nie przestrzegają i nie doceniają korzyści płynących z zasad dobrego zachowania się przy stole. Dobitnie świadczą o tym badania dotyczące korzystania przez dzieci i młodzieży z telefonów komórkowych podczas spotkań z rodziną i znajomymi, których wyniki omówiłem w zadaniu 22., świadczy o tym także przywołana wcześniej fotografia z arkusza egzaminacyjnego. Na zdjęciu widzimy (najprawdopodobniej) znajomych sobie ludzi, którzy, siedząc w kawiarni przy wspólnym stoliku, popijają aromatyczną herbatę. Problem w tym, że ci młodzi ludzie – mimo iż uśmiechają się, wydają się szczęśliwi i zadowoleni – nie przestrzegają zasad właściwego zachowania się w towarzystwie. Można powiedzieć: szkoda, że oni, zamiast skierować z zainteresowaniem swoją uwagę na drugiego człowieka, z którym spędzają czas, „uciekają” myślami w świat internetu i mających niewiele wspólnego z prawdziwym życiem portali społecznościowych. Nieprzestrzeganie zasad dobrego zachowania się przy wspólnym stole skutkuje osłabieniem – a może wręcz zanikiem! – więzi międzyludzkich.

Przywołane teksty kultury oraz przedstawione w nich zachowania bohaterów utwierdzają mnie jednoznacznie w przekonaniu, że należy przestrzegać zasad dobrego zachowania się (nie tylko przy stole) zarówno w sytuacjach oficjalnych (np. *Pan Tadeusz*), jak i prywatnych czy towarzyskich (np. *Chłopi*, *Przy stole*). To właśnie reguły i normy społeczne sprawiają, że każdy człowiek z większą uwagą myśli o sobie samym, o innych ludziach i o kulturze, którą wspólnie tworzymy.

[438 wyrazów]

Przykładowa ocena wypracowania

1. **Spełnienie formalnych warunków polecenia:** 1 pkt – w wypracowaniu nie występuje błąd kardynalny; w wypracowaniu znalazło się odwołanie do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym; wypracowanie dotyczy problemu wskazanego w poleceniu oraz jest wypowiedzią argumentacyjną.
2. **Kompetencje literackie i kulturowe:** 5 pkt – pogłębiona argumentacja; argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami; wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej; argumenty/przykłady uporządkowane.
3. **Kompozycja:** 1 pkt – kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu i konsekwentna; wypracowanie jest spójne w obrębie akapitu i między akapitami.
4. **Styl:** 1 pkt – styl stosowny, tj. adekwatny do odmiany pisanej języka oraz do sytuacji komunikacyjnej.
5. **Język:** 4 pkt – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka, precyzyjne słownictwo), umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.
6. **Ortografia:** 2 pkt – praca bez błędów ortograficznych.
7. **Interpunkcja:** 1 pkt – praca bez błędów interpunkcyjnych.